АРХАНГАЙ АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ

Архангай аймгийн Байгаль орчны газрын 2024 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайлан

Аудитын код: АРА-2025/11/-НА-СТА-ТШ3

Цахим хуудас: www.open.audit.mn Архангай аймаг 2025 он	Дарга,Тэргүүлэх аудитор Т.Байгалмаа Утас:7033-3141 Цахим хаяг: Baigalmaat@audit.gov.mn Аудитын менежер Д.Нэргүйбаатар Утас: 7033-2860 Цахим хаяг: Nerguibaatard@audit.gov.mn Ахлах аудитор П.Цэцэгдулам Цахим хаяг: Tsetsegdulap@audit.gov.mn

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу.

Агуулга

1.ХАРААТ БУС АУДИТОРЫН ДҮГНЭЛТ........3
2.АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ........5
2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан........5
2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан........6
2.3 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан........8
2.4 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан........10
2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан........11
2.6 Аудит хийсэн нэмэлт төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан........13
5. АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ........14
5.1 Албан шаардлага........14
6. АУДИТААР ИЛЭРСЭН БУРУУ ИЛЭРХИЙЛЛИЙН НЭГТГЭЛ........15

Товчилсон үгийн жагсаалт

УСНББОУС	Улсын Секторын Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Олон Улсын Стандарт
АДБОУС	Аудитын Дээд Байгууллагын Олон Улсын Стандарт
БГАҮТХ	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж
БОУАӨС	Байгаль орчин уур амьсгалын өөрчлөлтийн сайд
ЗГ	Засгийн газар
МУЕА	Монгол улсын ерөнхий аудитор

1.ХАРААТ БУС АУДИТОРЫН ДҮГНЭЛТ

АРХАНГАЙ АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР
Нуттийн захиргааны ордон, А корпус, 2 дугаар бар,
Эрдэнэбулган сум, Архангай аймаг 65139,
Утас/Факс: (976) 7033 3141,
Цахим шуудан: arkhangai@audit.gov.mn

2025.02.21 № 84

танай ____________-ны №____________-т

АРХАНГАЙ АЙМГИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ ГАЗРЫН ДАРГЫН ҮҮРГИЙГ ТҮР ОРЛОН ГҮЙЦЭТГЭГЧ Г.БАЯРЦЭЦЭГ ТАНАА

Хязгаарлалттай дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.1-д заасны дагуу Архангай аймгийн Байгаль орчны газрын 2024 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Бидний үзэж байгаагаар Хязгаарлалттай санал дүгнэлтийн үндэслэл хэсэгт тайлбарласан зүйлсийн үр нөлөөг эс тооцвол 2024 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, тайлант жилийн эцсээрх тэдгээрийн санхүүгийн үр дүн, мөнгөн гүйлгээ, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу бүхий л материаллаг байдлын үүднээс үнэн зөв толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, аудит хийгдэх байгууллагаас хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой аудитын нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно. Үүнд:

- Өөрийн хүсэлтээр ажлаас чөлөөлөгдсөн албан хаагчид 4,618.9 мянган төгрөгийн мөнгөн тэтгэмжийг цалингийн сангаас олгосон.
- Тайланд онд 27,180.0 мянган төгрөгийн авлагатай ажилласан.

Дээрх зөрчлүүд нь бидний тогтоосон материаллаг байдлын түвшнээс давсан бөгөөд дангаар буюу нийт дүнгээрээ санхүүгийн тайланд материаллаг нөлөөтэй боловч өргөн тархаагүй байна.

Дээрх зөрчил нь Төсвийн тухай хуулийн 16 дугаар зүйлийн 16.5.5, Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн 15.1, 15.1.3 дахь заалт, Төрийн албаны тухай хуулийн 27 дугаар зүйлийн 27 дугаар зүйлийн 27.2, 43 дугаар зүйлийн 43.3.2, Монгол Улсын засгийн газрын 2019 оны 9 дүгээр тогтоолоор батласан "Төрийн жинхэнэ алба хаагчийн албан үүргийг түр орлон гүйцэтгэхэд цалин, урамшуулал олгох журам"-ын 2.1, БОАЖГ-ын дарга /тухайн үед/ аж ахуй нэгж, иргэнтэй байгуулсан гэрээний 3.3.5 дахь заалтыг зөрчсөн бөгөөд тохиолдсон байх, нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлүүдийг хангахгүй байна.

Аудитын гол асуудал

Төсвийн захирагчийн хэрэгжүүлэх орон нутгийн өөрөө удирдах ёсны байгууллага хөтөлбөрийн хүрээнд үндсэн үйл ажиллагааны зардал, ажил олгогчоос олгох тэтгэмж, байгаль орчныг хамгаалах нөхөн сэргээх нийт 3 арга хэмжээний хүрээнд орон нутгийн төсвөөс 1,813,101.7 мянган төгрөгийн төсөв батлагдаж, гүйцэтгэл 92.6 хувь буюу 1,679,800.4 мянган төгрөгийг зарцуулж 134,249.6 мянган төгрөгийн төвлөрүүлсэн байна. Энэ нь төрийн албан хаагчийн үндсэн цалин, нэмэгдлийг өндрөөр тооцоолж төлөвлөсөнтэй холбоотой байна.

Бусад асуудлын хэсэг

Тус байгууллага нь 2024 оны гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөнд 13 үндсэн зорилтын хүрээнд 46 арга хэмжээг хэрэгжүүлэхээр төлөвлөж, дэвшүүлсэн зорилт, төлөвлөсөн арга хэмжээний 38 арга хэмжээг 100 хувийн хэрэгжилттэй, 3 арга хэмжээг 90 хувийн хэрэгжилттэй, 3 арга хэмжээ 70 хувийн хэрэгжилттэй, 1 арга хэмжээг үнэлэх боломжгүй нийт арга хэмжээний хэрэгжилт 96.6 хувьтай байна.

Санхүүгийн тайланд өгсөн бидний дүгнэлт бусад мэдээллийг хамраагүй ба үүнд ямар нэг төрлийн баталгаажуулах дүгнэлт гаргаагүй болно.

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт нь дээд түвшнийх боловч үнэмлэхүй түвшний баталгаажуулалт биш бөгөөд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар бүх материаллаг буруу илэрхийлэл бүрийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа болохгүй юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гарах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР Т.БАЙГАЛМАА

2.АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан

2024 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон / төгрөгөөр /

Дансны код	Балансын зүйл	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
I	ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН	11,127,700.00	33,719,310.00
33	АВЛАГА		27,180,000.00
335	Бусад авлага		27,180,000.00
3352	Хувь хүмүүсээс авах авлага		27,180,000.00
34	УРЬДЧИЛГАА		
35	БАРАА МАТЕРИАЛ	11,127,700.00	6,539,310.00
354	Хангамжийн материал	11,127,700.00	6,539,310.00
3541	Бичиг хэргийн материал	508,000.00	182,000.00
3542	Аж ахуйн материал	6,970,700.00	6,357,310.00
3544	Түлш, шатах тослох материал	3,600,000.00	
3547	Бусад хангамжийн материал	49,000.00	
II	ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН	161,627,255.58	526,248,806.94
37	УРТ ХУГАЦААТ ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТ		
39	ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ	161,627,255.58	526,248,806.94
392	Биет хөрөнгө	150,587,255.58	508,888,806.94
39201	Барилга, байгууламж, орон сууц	21,122,629.40	21,122,629.40
39202	Хуримтлагдсан элэгдэл	-17,305,585.40	-17,479,087.40
39203	Авто-тээврийн хэрэгсэл	127,193,615.00	505,170,611.50
39204	Хуримтлагдсан элэгдэл	-109,790,281.98	-134,993,801.72
39205	Машин тоног төхөөрөмж (компьютер)	54,299,900.00	58,691,370.00
39206	Хуримтлагдсан элэгдэл	-26,025,566.39	-17,842,745.00
39207	Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	21,816,864.00	22,659,700.00
39208	Хуримтлагдсан элэгдэл	-12,608,061.47	-13,873,778.71
39214	Бусад үндсэн хөрөнгө	135,224,334.00	134,407,334.00
39215	Хуримтлагдсан элэгдэл	-43,351,591.58	-48,973,425.13
39217	Ном	11,000.00	
393	Биет бус хөрөнгө	11,040,000.00	17,360,000.00
39301	Програм хангамж	1,500,000.00	1,500,000.00
39302	Хуримтлагдсан элэгдэл	-1,260,000.00	-1,440,000.00
39303	Бусад биет бус хөрөнгө	10,800,000.00	17,300,000.00
III	НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II	172,754,955.58	559,968,116.94
V	ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН	172,754,955.58	559,968,116.94
51	Засгийн газрын хувь оролцоо	172,754,955.58	559,968,116.94
511	Засгийн газрын оруулсан капитал /Засгийн газрын сан/ орон нутгийн сан	210,736,397.50	210,736,397.50
512	Хуримтлагдсан үр дүн	-44,582,155.20	342,631,006.16
5121	Өмнөх үеийн үр дүн	-44,582,155.20	-44,582,155.20
5122	Тайлант үеийн үр дүн		387,213,161.36
513	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	6,600,713.28	6,600,713.28
VI	ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V	172,754,955.58	559,968,116.94

2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан

2024 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон / төгрөгөөр/

Данс	Үзүүлэлт	Өмнөх он	Тайлант он
I	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)	1,366,592,100.00	2,383,327,033.50
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	37,300,000.00	443,864,526.50
120	Нийтлэг татварын бус орлого	37,300,000.00	443,864,526.50
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого		
120017	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого - Үндсэн хөрөнгө	36,300,000.00	396,979,166.50
120018	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого - Бараа материал	1,000,000.00	46,885,360.00
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	1,329,292,100.00	1,939,462,507.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	22,230,000.00	126,360,807.00
131103	ЗГНХ,ЗДНХөрөнгө,түүнтэй адилтгах ангилагдаагүй нөөц хөрөнгөөс тухайн төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө		52,425,000.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө		73,830,807.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	22,230,000.00	105,000.00
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	1,307,062,100.00	1,813,101,700.00
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	1,307,062,100.00	1,813,101,700.00
1340	Нийгмийн даатгалын сангийн төсвөөс санхүүжих		
II	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН	1,346,705,891.56	1,918,248,454.02
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	1,346,705,891.56	1,918,248,454.02
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	1,248,432,899.45	1,537,575,447.03
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	972,912,786.39	1,204,371,695.39
210101	Үндсэн цалин	573,650,311.73	744,197,018.92
210102	Нэмэгдэл	285,061,333.21	379,351,487.14
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	32,219,109.00	30,674,000.00
210104	Урамшуулал	81,982,032.45	50,149,189.33
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	123,718,409.50	151,226,150.62
210201	Тэтгэврийн даатгал	84,550,501.49	106,805,782.10
210202	Тэтгэмжийн даатгал	9,877,827.22	12,026,251.50
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	7,904,661.90	6,120,401.92
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	1,944,124.54	2,626,200.00
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	19,441,294.35	23,647,515.10
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	10,218,041.00	11,172,776.00
210301	Гэрэл, цахилгаан	958,435.00	1,065,514.00
210302	Түлш, халаалт	8,873,086.00	8,873,090.00
210303	Цэвэр, бохир ус	386,520.00	1,234,172.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	23,666,591.00	30,493,450.00
210401	Бичиг хэрэг	6,054,100.00	4,394,000.00
210402	Тээвэр, шатахуун	13,073,200.00	23,459,200.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	1,266,410.00	1,380,940.00

210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	330,900.00	300,000.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	2,941,981.00	959,310.00
2105	Нормативт зардал	9,785,000.00	1,680,000.00
210502	Хоол, хүнс		1,680,000.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	9,785,000.00	
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	29,020,139.00	23,305,000.00
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл		21,824,300.00
210604	Урсгал засвар	29,020,139.00	1,480,700.00
2107	Томилолт, зочны зардал	10,045,800.00	4,432,000.00
210702	Дотоод албан томилолт	10,045,800.00	4,432,000.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	10,335,791.00	7,220,421.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	9,332,400.00	6,576,700.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	297,675.00	239,625.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	173,516.00	288,716.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	33,000.00	55,000.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	450,000.00	
210807	Газрын төлбөр	49,200.00	49,200.00
210808	Банк, санхүүгийн байгууллагын үйлчилгээний хураамж		11,180.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	58,730,341.56	103,673,954.02
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	3,701,000.00	50,276,750.00
210903	Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл, хорогдол	55,029,341.56	53,397,204.02
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	98,272,992.11	380,673,006.99
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	42,869,660.00	246,423,336.02
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	20,070,900.00	26,573,580.00
213208	Хөдөө орон нутагт тогтвор суурьшилтай ажилласан албан хаагчдад төрөөс үзүүлэх дэмжлэг		215,856,756.02
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	22,798,760.00	3,993,000.00
2134	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт	55,403,332.11	134,249,670.97
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	55,403,332.11	134,249,670.97
III	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (3)=(1)-(2)	19,886,208.44	465,078,579.48
225	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ЗАРДЛЫН ДҮН		77,865,418.12
225001	Үндсэн хөрөнгө худалдсаны гарз		77,865,418.12
IV	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ҮР ДҮН (4)=(145-225)		-77,865,418.12
V	НИЙТ ҮР ДҮН (5)=(3)+(4)	19,886,208.44	387,213,161.36

2.3 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

2024 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон / төгрөгөөр/

Данс	Үзүүлэлт	Өмнөх он	Тайлант он
I	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (1)	1,329,292,100.00	1,939,462,507.00
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	1,329,292,100.00	1,939,462,507.00
1310	Улсын төвлөрсөн төсвөөс		
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	22,230,000.00	126,360,807.00
131103	ЗГНХ,ЗДНХөрөнгө,түүнтэй адилтгах ангилагдаагүй нөөц хөрөнгөөс тухайн төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө		52,425,000.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө		73,830,807.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	22,230,000.00	105,000.00
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	1,307,062,100.00	1,813,101,700.00
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	1,307,062,100.00	1,813,101,700.00
II	НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН (2)	1,300,278,100.00	1,840,557,500.00
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	1,300,278,100.00	1,840,557,500.00
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	1,202,005,107.89	1,459,884,493.01
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	972,912,786.39	1,204,371,695.39
210101	Үндсэн цалин	573,650,311.73	744,197,018.92
210102	Нэмэгдэл	285,061,333.21	379,351,487.14
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	32,219,109.00	30,674,000.00
210104	Урамшуулал	81,982,032.45	50,149,189.33
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	123,718,409.50	151,226,150.62
210201	Тэтгэврийн даатгал	84,550,501.49	106,805,782.10
210202	Тэтгэмжийн даатгал	9,877,827.22	12,026,251.50
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	7,904,661.90	6,120,401.92
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	1,944,124.54	2,626,200.00
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	19,441,294.35	23,647,515.10
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	10,218,041.00	11,172,776.00
210301	Гэрэл, цахилгаан	958,435.00	1,065,514.00
210302	Түлш, халаалт	8,873,086.00	8,873,090.00
210303	Цэвэр, бохир ус	386,520.00	1,234,172.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	27,473,841.00	25,583,450.00
210401	Бичиг хэрэг	6,999,100.00	3,084,000.00
210402	Тээвэр, шатахуун	15,835,950.00	19,859,200.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	1,266,410.00	1,380,940.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	425,000.00	300,000.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	2,947,381.00	959,310.00
2105	Нормативт зардал	9,785,000.00	1,680,000.00
210502	Хоол, хүнс		1,680,000.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	9,785,000.00	
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	32,015,439.00	21,550,500.00
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	616,000.00	20,069,800.00
210604	Урсгал засвар	31,399,439.00	1,480,700.00

2107	Томилолт, зочны зардал	10,045,800.00	4,432,000.00
210702	Дотоод албан томилолт	10,045,800.00	4,432,000.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	10,335,791.00	35,384,421.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	9,332,400.00	34,740,700.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	297,675.00	239,625.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	173,516.00	288,716.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	33,000.00	55,000.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	450,000.00	
210807	Газрын төлбөр	49,200.00	49,200.00
210808	Банк, санхүүгийн байгууллагын үйлчилгээний хураамж		11,180.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	5,500,000.00	4,483,500.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	5,500,000.00	4,483,500.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	98,272,992.11	380,673,006.99
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	42,869,660.00	246,423,336.02
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	20,070,900.00	26,573,580.00
213208	Хөдөө орон нутагт тогтвор суурьшилтай ажилласан албан хаагчдад төрөөс үзүүлэх дэмжлэг		215,856,756.02
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	22,798,760.00	3,993,000.00
2134	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт	55,403,332.11	134,249,670.97
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	55,403,332.11	134,249,670.97
III	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (3)=(1)-(2)	29,014,000.00	98,905,007.00
V	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ЗАРДЛЫН ДҮН (5)	29,014,000.00	98,905,007.00
	Дотоод эх үүсвэрээр	29,014,000.00	98,905,007.00
222001	Тоног төхөөрөмж	29,014,000.00	
223001	Бусад хөрөнгө		98,905,007.00
VI	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (6)=(4)-(5)	-29,014,000.00	-98,905,007.00
31	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	00.00	00.00
31	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	00.00	00.00

2.4 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

2024 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон /төгрөгөөр/

Д/Д	Үзүүлэлт	Засгийн газрын сан	Дахин үнэлгээний нөөц	Хуримтлагдсан үр дүн	ЗГ-н хувь оролцооны дүн
1	2023 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	210,736,397.50	6,600,713.28	-44,582,155.20	172,754,955.58
2	Тайлант үеийн үр дүн			387,213,161.36	387,213,161.36
3	2024 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	210,736,397.50	6,600,713.28	342,631,006.16	559,968,116.94

2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

2024 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон /төгрөгөөр/

Д/Д	Үзүүлэлт	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Зөрүү	Хувь
2	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	1,813,101,700.00	1,679,800,489.03	133,301,210.97	92.65
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	1,813,101,700.00	1,679,800,489.03	133,301,210.97	92.65
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	1,561,260,600.00	1,433,377,153.01	127,883,446.99	91.81
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	1,313,102,400.00	1,204,371,695.39	108,730,704.61	91.72
210101	Үндсэн цалин	795,514,200.00	744,197,018.92	51,317,181.08	93.55
210102	Нэмэгдэл	406,866,700.00	379,351,487.14	27,515,212.86	93.24
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	48,041,500.00	30,674,000.00	17,367,500.00	63.85
210104	Урамшуулал	62,680,000.00	50,149,189.33	12,530,810.67	80.01
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	164,474,200.00	151,226,150.62	13,248,049.38	91.95
210201	Тэтгэврийн даатгал	111,950,200.00	106,805,782.10	5,144,417.90	95.4
210202	Тэтгэмжийн даатгал	13,131,000.00	12,026,251.50	1,104,748.50	91.59
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	10,504,800.00	6,120,401.92	4,384,398.08	58.26
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	2,626,200.00	2,626,200.00		100
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	26,262,000.00	23,647,515.10	2,614,484.90	90.04
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	12,313,200.00	11,172,776.00	1,140,424.00	90.74
210301	Гэрэл, цахилгаан	1,820,400.00	1,065,514.00	754,886.00	58.53
210302	Түлш, халаалт	8,874,000.00	8,873,090.00	910	99.99
210303	Цэвэр, бохир ус	1,618,800.00	1,234,172.00	384,628.00	76.24
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	21,820,700.00	21,784,410.00	36,290.00	99.83
210401	Бичиг хэрэг	3,000,000.00	3,000,000.00		100
210402	Тээвэр, шатахуун	16,200,000.00	16,164,600.00	35,400.00	99.78
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	1,360,500.00	1,360,500.00		100
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	300,000.00	300,000.00		100
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	960,200.00	959,310.00	890	99.91
2105	Нормативт зардал				
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	1,481,000.00	1,480,700.00	300	99.98
210604	Урсгал засвар	1,481,000.00	1,480,700.00	300	99.98
2107	Томилолт, зочны зардал	4,202,600.00	4,132,000.00	70,600.00	98.32
210702	Дотоод албан томилолт	4,202,600.00	4,132,000.00	70,600.00	98.32
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	43,866,500.00	39,209,421.00	4,657,079.00	89.38
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	41,850,000.00	38,565,700.00	3,284,300.00	92.15
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	534,800.00		534,800.00	
210803	Даатгалын үйлчилгээ	691,600.00	239,625.00	451,975.00	34.65
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	368,900.00	288,716.00	80,184.00	78.26
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	110,700.00	55,000.00	55,700.00	49.68
210807	Газрын төлбөр	156,800.00	49,200.00	107,600.00	31.38
210808	Банк, санхүүгийн байгууллагын үйлчилгээний хураамж	153,700.00	11,180.00	142,520.00	7.27

2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал				
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	251,841,100.00	246,423,336.02	5,417,763.98	97.85
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	251,841,100.00	246,423,336.02	5,417,763.98	97.85
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	26,573,600.00	26,573,580.00	20	100
213208	Хөдөө орон нутагт тогтвор суурьшилтай ажилласан албан хаагчдад төрөөс үзүүлэх дэмжлэг	221,232,000.00	215,856,756.02	5,375,243.98	97.57
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	4,035,500.00	3,993,000.00	42,500.00	98.95
1	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	1,813,101,700.00	1,679,800,489.03	133,301,210.97	92.65
132	ОРОН НУТГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	1,813,101,700.00	1,679,800,489.03	133,301,210.97	92.65
132001	Орон нутгийн төсвөөс	1,813,101,700.00	1,679,800,489.03	133,301,210.97	92.65
2	БАЙГУУЛЛАГЫН ТОО	1.00	1.00	0.00	
5	АЖИЛЛАГСАДЫН ТОО	54.00	48.00	6.00	
6	Удирдах ажилтан	1.00	0.00	1.00	
7	Гүйцэтгэх ажилтан	47.00	42.00	5.00	
8	Үйлчлэх ажилтан	6.00	6.00	0.00	

2.6 Аудит хийсэн нэмэлт төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

2024 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон /төгрөгөөр/

Д/Д	Үзүүлэлт	Гүйцэтгэл
2	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	126,360,807.00
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	126,360,807.00
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	125,412,347.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	3,799,040.00
210401	Бичиг хэрэг	84,000.00
210402	Тээвэр, шатахуун	3,694,600.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	20,440.00
2105	Нормативт зардал	1,680,000.00
210502	Хоол, хүнс	1,680,000.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	34,819,000.00
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	31,719,000.00
210602	Тавилга	3,100,000.00
2107	Томилолт, зочны зардал	300,000.00
210702	Дотоод албан томилолт	300,000.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	6,500,000.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	6,500,000.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	78,314,307.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	78,314,307.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	948,460.00
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	
	Олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	948,460.00
1	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	126,360,807.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	126,360,807.00
131103	ЗГНХ,ЗДНХөрөнгө,түүнтэй адилтгах ангилагдаагүй нөөц хөрөнгөөс тухайн төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	52,425,000.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	73,830,807.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	105,000.00
	НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (III)=(II)-(I)	
	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	00.00
	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	00.00

5. АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ

Аудитаар алдаа илрээгүй, харин залруулагдаагүй нийт **33,336.1** мянган төгрөгийн зөрчил[1] илэрсэнд 3 төлбөрийн акт тогтоож, зөрчил таслан зогсоож, арилгуулах 2 албан шаардлага хүргүүллээ.

Аудитаар залруулагдаагүй 4 зөрчилтэй асуудлын материаллаг алдаа зөрчил нь 33,336.1 мянган төгрөг бөгөөд тогтоосон гүйцэтгэлийн материаллаг байдлын дүн **11,785.2** мянган төгрөгөөс их, шинж чанарын хувьд материаллаг байгаа тул “**Хязгаарлалттай” дүгнэлт** өглөө.

5.1 Албан шаардлага

5.1.1 Аймгийн Засаг даргын 2024 оны 08 дугаар сарын 14-ний өдрийн Б/41 дүгээр захирамжаар тус газрын даргын албан үүргийг түр орлон гүйцэтгэгчээр томилогдон ажилласан ойн албаны даргад үндсэн цалингийн 40 хувиар тооцож холбогдох хууль журамд зааснаас 1,537.2 мянган төгрөгийн цалин хөлсийг илүү олгосон байна.

Энэ нь Монгол Улсын засгийн газрын 2019 оны 09 дүгээр тогтоолоор баталсан "Төрийн жинхэнэ алба хаагчийн албан үүргийг түр орлон гүйцэтгэхэд цалин, урамшуулал олгох журам"-ын 2.1-т "Төрийн албаны тухай хуулийн 42.1-д заасан үндэслэлээр эзгүй байгаа албан хаагчийн албан үүргийг 2-оос 6 сар хүртэл хугацаагаар түр орлон гүйцэтгэсэн төрийн жинхэнэ албан хаагчид цалингийн зөрүүг олгоно" гэсэн заалтыг зөрчсөн байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Зөрчлийг давтан гаргахгүй таслан зогсоох албан шаардлага хүргүүллээ.

5.1.2 Өөрийн хүсэлтээр төрийн албанаас чөлөөлөгдсөн албан хаагчид аймгийн Засаг даргын 2024 оны 07 дугаар сарын 31-ний өдрийн Б/37 дугаар захирамжаар нийт 4,618.9 мянган төгрөгийн мөнгөн тэтгэмжийг цалингийн сангаас олгосон байна.

Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 16 дугаар зүйлийн 16.5.5-д "Батлагдсан төсвийг зориулалтын дагуу зарцуулах", Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн 15.1-т "Төсвийн байгууллага, төрийн болон орон нутгийн өмчит хуулийн этгээдэд дараах зүйлсийг хориглоно", 15.1.3-т "Хууль тогтоомжид зааснаас өөр хэлбэрээр тэтгэмж, шагнал, урамшуулал, дэмжлэг олгох" гэсэн заалттай нийцэхгүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Зөрчлийг давтан гаргахгүй байх, таслан зогсоох албан шаардлага хүргүүллээ.

5.1.3 "Тэр бум мод" үндэсний хөдөлгөөний хүрээнд 7 аж ахуй нэгж, 1 иргэнтэй байгуулсан "Мод үржүүлгийн газрын тоног төхөөрөмжийн дэмжлэг үзүүлэх" гэрээний дагуу 2024, 2025 онд эргэн төлөгдөх 27,180.0 мянган төгрөгийн үнэ бүхий мод, бут сөөгний тарьц, суулгацын авлагыг барагдуулах гэрээний үүргийн биелэлтийг хангаж ажиллаагүй байна.

Энэ нь БОАЖГ-ын дарга /тухайн үед/ аж ахуй нэгж, иргэнтэй байгуулсан гэрээний 3.3.5-т "Мод үржүүлгийн газрын тоног төхөөрөмжийн нийт үнийн дүнгийн 40 хувь буюу 27,180.0 /9*3,020,000/ мянган төгрөгийн үнэ бүхий тарьц, суулгацыг "Тэр бум мод үндэсний хөдөлгөөний хүрээнд үнэ төлбөргүйгээр 2024-2025 онд аймагт нийлүүлнэ" гэсэн заалтыг зөрчсөн байна

Шийдвэрлэсэн нь: Зөрчлийг таслан зогсоож авлагыг гэрээт хугацаанд барагдуулах арга хэмжээ авч ажиллах албан шаардлага хүргүүллээ.

[1] Хүчин төгөлдөр үйлчилж буй хууль тогтоомжид харшлах байгууллага, түүний удирдлага, байгууллагад ажилладаг бусад хувь хүний санаатай болон санамсаргүй үйлдэл, эс үйлдэл.

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

6. АУДИТААР ИЛЭРСЭН БУРУУ ИЛЭРХИЙЛЛИЙН НЭГТГЭЛ

Санхүүгийн тайлангийн аудитын зөрчлийн нэгтгэл

/мянган төгрөгөөр/

Зөрчлийн товч утга	Нийт зөрчил		Үүнээс									
			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж		Хариуцлага тооцуулах албан шаардлага		Хууль, хяналтын байгууллагад шилжүүлсэн асуудал	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Албан тушаалтны тоо	Тоо	Дүн
Цалин хөлсийг зөрүүтэй тооцсон	1	1,537.1			1	1,537.1						
Өөрийн хүсэлтээр чөлөөлөгдсөн албан хаагчид тэтгэмж олгосон	1	4,618.9			1	4,618.9						
Авлагын барагдуулах арга хэмжээ аваагүй	1	27,180.0			1	27,180.0						
Төрийн албаны хууль зөрчиж түр томилгоо хийгдсэн	1				1							
Нийт дүн	**4**	**33,336.1**			**4**	**33,336.1**						

5.1.4 Байгаль орчны газрын дарга буюу төрийн жинхэнэ албан тушаалын сул орон тоог хуулийн дагуу нөхөх арга хэмжээ аваагүй, аймгийн Засаг даргын захирамжаар 3 удаа түр томилгоо хийгдсэн байна.

Энэ нь Төрийн албаны тухай хуулийн 27 дугаар зүйлийн 27 дугаар зүйлийн 27.2-т "Төрийн жинхэнэ албан тушаалын сул орон тоо гарсан тохиолдолд томилох эрх бүхий байгууллага, албан тушаалтан олон нийтэд мэдээлэх үүрэгтэй. Томилох эрх бүхий байгууллага, албан тушаалтан сул орон тоо гарсан өдрөөс хойш энэ тухай мэдээллийг долоо хоногт, сонгон шалгаруулалт явуулах захиалгыг 21 хоногт багтаан төрийн албаны холбогдох шатны байгууллагад хүргүүлнэ", 43 дугаар зүйлийн 43.3.2-т "Дэд дарга, орлогчгүй, эсхүл эзгүй тохиолдолд байгууллагын даргын албан үүргийг чиг үүрэг нь хамгийн ойр хамааралтай зохион байгуулалтын бүтцийн нэгжийн даргаар түр орлон гүйцэтгүүлэх" гэж заасныг зөрчсөн байна.

<u>Шийдвэрлэсэн нь</u>: Зөрчлийг таслан зогсоож хуульд заасан арга хэмжээг авч ажиллах албан шаардлагыг томилох эрх бүхий албан тушаалтанд хүргүүлэхээр шийдвэрлэлээ.